



Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

14. november 2019*

Eelotsusetaotlus – Riigiabi – Heakskiidetud abikava muutmine – ELTL artikli 108 lõige 3 – Teatamiskohustus – Ilma Euroopa Komisjoni nõusolekuta rakendamise keeld – Määrus (EL) nr 651/2014 – Erand – Artikli 58 lõige 1 – Määruse ajaline kohaldamisala – Artikli 44 lõige 3 – Ulatus – Liikmesriigi õigusnormid, mis näevad ette energiamaksude osalise tagastamise arvutusvalemi

Kohtuasjas C-585/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgerichtshofi (Austria kõrgeim halduskohus) 14. septembri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 5. oktoobril 2017, menetlustes, mille algatamist taotlesid

Finanzamt Linz,

Finanzamt Kirchdorf Perg Steyr,

menetluses osales:

Dilly's Wellnesshotel GmbH,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan (ettekandja), kohtunikud I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič ja C. Lycourgos,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikku menetlust ja 21. novembri 2018. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Dilly's Wellnesshotel GmbH, esindaja *Rechtsanwalt* M. Kroner,
- Austria valitsus, esindajad: F. Koppensteiner, H. Schamp, G. Hesse ja C. Pesendorfer,
- Euroopa Komisjon, esindajad K. Blanck-Putz, K. Herrmann ja P. Němečková,

olles 14. veebruari 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada ELTL artikli 108 lõiget 3, komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrust (EÜ) nr 800/2008 [ELTL artiklite 107 ja 108] kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse [sise]turuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT 2008, L 214, lk 3) ning komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrust (EL) nr 651/2014 [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT 2014, L 187, lk 1), eriti viimati nimetatud määruse artikli 58 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud menetluses, mille algatamist taotlesid Finanzamt Linz (Linzi maksuamet, Austria) ja Finanzamt Kirchdorf Perg Steyr (Kirchdorf Perg Steyri maksuamet, Austria) ning mis puudutab energiamaksude tagastamist Dilly's Wellnesshotel GmbH-le.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 994/98

- 3 Nõukogu 7. mai 1998. aasta määruse (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜT 1998, L 142, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 312), mida on muudetud nõukogu 22. juuli 2013. aasta määrusega (EL) nr 733/2013 (ELT 2013, L 204, lk 11), (edaspidi „määrus nr 994/98“) põhjendused 4 ja 5 olid sõnastatud järgmiselt:

„(4) [komisjonil peaks] olema võimalus tõhusa järelevalve tagamiseks ja haldamise lihtsustamiseks, ilma et see nõrgestaks temapoolset järelevalvet, teatada määruste kaudu neis valdkondades, kus tal on piisav kogemus sobivuskriteeriumide määratlemisel, et teatavad abi liigid sobivad kokku [sise]turuga [ELTL artiklite 107] lõigete 2 ja 3 sätete kohaselt ning on seega vabastatud [ELTL artikli 108 lõikes 3] sätestatud menetlusest;

(5) grupierandimäärused suurendavad läbipaistvust ja õiguskindlust; [...]“.

- 4 Määruse artiklis 1 „Grupierandid“ oli sätestatud:

„1. Komisjon võib käesoleva määruse artiklis 8 sätestatud korra kohaselt vastu võetud määrustes ning kooskõlas [ELTL artikliga 107] teatada, et järgmised abi liigid sobivad kokku [sise]turuga ega eelda [ELTL artikli 108 lõikes 3] sätestatud teatamiskohustuse täitmist:

a) abi:

[...]

iii) keskkonnakaitsele;

[...]“.

Määrus (EÜ) nr 659/1999

- 5 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT 1999, L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339) artiklis 1 „Mõisted“ oli sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

b) olemasolev abi:

[...]

- ii) heakskiidetud abi, see tähendab komisjoni või [Euroopa Liidu] nõukogu poolt heakskiidetud abikavad või individuaalne abi;

[...]

c) uus abi – kogu abi, see tähendab abikavad ja individuaalne abi, mis ei ole olemasolev abi, sealhulgas olemasoleva abi muudatused;

[...]“.

- 6 Määruse artiklis 2 „Uuest abist teatamine“ oli sätestatud:

„1. Kui vastavalt [ELTL artiklile 109] või muudele asjakohastele sätetele koostatud määrustes ei ole sätestatud teisiti, teatab kõnealune liikmesriik kõikidest uue abi andmise plaanidest komisjonile piisavalt aegsasti. [...]

[...]“.

Määrus (EÜ) nr 794/2004

- 7 Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse määrust nr 659/1999 (ELT 2004, L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 08/04, lk 3), artikkel 4 „Teatavate olemasolevate toetuste muudatusi käsitlev lihtsustatud teatamismenetlus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. „Määruse [...] nr 659/1999 artikli 1 punkti c kohaldamisel tähendab olemasoleva toetuse muudatus mis tahes muutust, välja arvatud puhtalt formaalsed või halduslikud muudatused, mis ei mõjuta toetusmeetme [sise]turule vastavuse hindamist. Olemasoleva toetusprogrammi algse eelarve suurenemist 20% võrra ei peeta siiski olemasoleva toetuse muutmiseks.

2. Olemasoleva toetuse järgmistest muudatustest teatatakse II lisas sätestatud lihtsustatud teatevormil:

[...]

- c) heakskiidetud toetusprogrammi kohaldamiskriteeriumide karmistamine, toetusmäära vähendamine või abikõlblike kulude vähendamine.

[...]“.

Määrus nr 800/2008

- 8 Määruse nr 800/2008 I peatükis „Üldsätted“, artikli 3 „Teatamiskohustusest vabastamise tingimused“ lõikes 1 oli sätestatud:

„Abikavad, mis vastavad kõigile käesoleva määruse I peatükis sätestatud tingimustele ning käesoleva määruse II peatüki asjaomastele sätetele, sobivad [ELTL artikli 107 lõike 3] tähenduses [sise]turuga kokku ja vabastatakse [ELTL artikli 108 lõike 3] kohasest teatamiskohustustest, tingimusel et iga kõnealuse kava alusel antud üksikabi vastab kõigile käesolevas määruses sätestatud tingimustele ning et kavas on sõnaselgelt viidatud käesolevale määrusele, esitades selle pealkirja ja viite *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kohta.“

- 9 Määrus nr 800/2008 tunnistati kehtetuks määrusega nr 651/2014.

Määrus nr 651/2014

- 10 Määruse nr 651/2014 põhjendused 2–5 ja 64 on sõnastatud järgmiselt:

(2) Teatisega „Eli riigiabi ajakohastamine“ [8. mai 2012. aasta teatis COM(2012) 209 final] algatas komisjon laialdasema riigiabi eeskirjade läbivaatamise. Eeskirjade uuendamise peamised eesmärgid on: [...] ii) keskenduda komisjoni eelkontroll nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule, tugevdades samal ajal liikmesriikide koostööd riigiabi eeskirjade jõustamisel [...]. Määruse [...] nr 800/2008 läbivaatamine on riigiabi ajakohastamise oluline osa.

(3) Käesolev määrus peaks võimaldama riigiabi jõustamistegevuse paremat suunamist ja suuremat lihtsustamist, mis tuleks kombineerida suurema läbipaistvuse, tõhusa hindamise ja riigiabi eeskirjade täitmise kontrollimisega liikmesriigi ja liidu tasandil [...]

(4) Määruse 800/2008 kohaldamisel saadud kogemused võimaldasid komisjonil paremini määratleda tingimused, mille puhul võib teatavaid abiliike pidada siseturuga kokkusobivaks, ja laiendada grupierandite kohaldamisala. Kogemused osutasid ka selgelt vajadusele suurendada läbipaistvust ja järelevalvet ning võimaldada suurte abikavade korrektset hindamist seoses nende mõjuga konkurentsile siseturul.

(5) Käesoleva määruse kohaldamise üldtingimused tuleks kindlaks määrata ühiste põhimõtete abil, mis tagavad, et abi [...] antakse täiesti läbipaistvalt ja selle suhtes kohaldatakse kontrollimehhanismi ja regulaarset hindamist [...].

[...]

(64) Nõukogu 27. oktoobri 2003. aasta direktiivi 2003/96/EÜ (millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik) [(ELT 2003, L 283, lk 51; ELT eriväljaanne 09/01 lk 405)] alusel maksuvähenduste vormis antav keskkonnakaitset soodustav abi, mis kuulub käesoleva määruse reguleerimisalasse, võib keskkonda mõjutada kaudselt. [...] Selleks et minimeerida konkurentsi moonutamist, tuleks abi anda ühtemoodi kõikidele konkurentidele, kes on sarnases olukorras. Et säilitada paremini hinnasignaale, mida keskkonnamaksudega tahetakse ettevõtjatele anda, peaks liikmesriikidel olema võimalus töötada välja maksuvähenduste kava, mis põhineb fikseeritud iga-aastase hüvitise summa (maksude tagastus) väljamaksete süsteemil.“

- 11 Sama määruse artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid

[...]

14) „üksikabi“

[...]

ii) abikava raames üksikutele abisaajatele antav abi;

[...]“.

12 Määruse artiklis 3 „Teavitamiskohustusest vabastamise tingimused“ on ette nähtud:

„Abikavad, selliste kavade raames antav üksikabi ja sihtotstarbeline üksikabi peavad olema siseturuga kokkusobivad [ELTL] artikli 107 lõike 2 või 3 tähenduses ja nende suhtes ei tule kohaldada [ELTL] artikli 108 lõike 3 kohast teavitamiskohustust, tingimusel et kõnealune abi vastab kõigile käesoleva määruse I peatükis sätestatud tingimustele ja käesoleva määruse III peatükis sätestatud asjaomase abikategooria eritingimustele.“

13 Määruse artiklis 44 „Direktiivi [2003/96] alusel keskkonnamaksu vähenduste vormis antav abi“ on sätestatud:

„1. [Direktiivi 2003/96] tingimustele vastavad abikavad keskkonnamaksu vähenduste vormis on [ELTL] artikli 107 lõike 3 tähenduses siseturuga kokkusobivad ja vabastatakse [ELTL] artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest, kui täidetud on käesolevas artiklis ja I peatükis sätestatud tingimused.

[...]

3. Maksuvabastusena antava abi kavad põhinevad kohaldatava keskkonnamaksumäära vähendamisel või kindla hüvitissumma maksmisel või nende kahe kombinatsioonil.

[...]“.

14 Määruse nr 651/2014 artiklis 58 „Üleminekusätted“ on sätestatud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse ka enne selle jõustumist antud üksikabi suhtes, kui see abi vastab kõigile käesolevas määruses sätestatud tingimustele, välja arvatud artiklile 9.

2. Mis tahes abi, mida ei vabastata [ELTL] artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest vastavalt käesolevale määrusele või mõnele muule varem jõus olnud määrusele, mis on vastu võetud määruse [...] nr 994/98 artikli 1 kohaselt, hindab komisjon asjaomaste raamistike, suuniste, teadete ja teatiste alusel.

3. Määruse [...] nr 994/98 artikli 1 alusel vastu võetud, abi andmise ajal jõus olnud mis tahes määruse kohaselt enne 1. jaanuari 2015 antud abi on siseturuga kokkusobiv ja vabastatakse [ELTL] artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest, v.a regionaalabi. [Väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdele)] suunatud riskikapitali abikavad, mis on vastu võetud enne 1. juulit 2014 ja määruse [...] nr 800/2008 kohaselt vabastatud [ELTL] artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest, on jätkuvalt sellest kohustusest vabad ja siseturuga kokkusobivad kuni rahastamislepingu lõpuni, eeldusel et kõnealuse lepingu alusel toimunud riiklike rahaliste vahendite sidumine börsivälistesse ettevõtetesse investeeriva fondiga toimus enne 1. jaanuari 2015 ning kõik muud teavitamiskohustusest vabastamise tingimused on täidetud.

4. Käesoleva määruse kehtivusaja lõppemisel jäävad käesoleva määruse alusel teavitamiskohustusest vabastatud abikavad, välja arvatud regionaalabi kavad, vabastatuks veel kuue kuu pikkuseks üleminekuajaks. Regionaalabi kavade teavitamiskohustusest vabastamine lõpeb heakskiidetud

regionaalabi kaartide kehtivusaja lõppemisel. Artikli 21 lõike 2 punkti a kohaselt vabastatud riskifinantseerimisabi teavitamiskohustusest vabastamine lõpeb rahastamislepingu lõppedes, tingimusel et riiklike rahaliste vahendite sidumine börsivälistesse ettevõtetesse investeeriva fondiga toimus kõnealuse lepingu alusel kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse kehtivusaja lõpust ning kõik muud teavitamiskohustusest vabastamise tingimused on täidetud.“

- 15 Määruse artikkel 59 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolev määrus jõustub 1. juulil 2014.

[...]“.

Austria õigus

- 16 Energiamaksude tagastamise seaduse (Energieabgabenvergütungsgesetz, edaspidi „EAVG“) § 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Lõikes 3 nimetatud energiaressursside eest tasutud energiamaks tagastatakse taotluse alusel kalendriaasta (majandusaasta) eest ulatuses, milles see ületab (kokku) 0,5%

1) müügikäibe 1994. aasta Austria käibemaksuseaduse (Umsatzsteuergesetz 1994) § 1 lõike 1 punktide 1 ja 2 tähenduses ja

2) ostukäibe 1994. aasta käibemaksuseaduse § 1 lõike 1 punktide 1 ja 2 tähenduses vahest (toodangu netoväärtus).“

- 17 EAVG § 1 lõiget 1 täiendab selle seaduse § 2 lõige 2, mis sätestab:

„1. Taotleja taotluse alusel tagastatakse iga kalendriaasta (majandusaasta) kohta [energiamaksu] summa, mis vastab §-s 1 nimetatud netoväärtuse määra ületavale osale. Taotluses peavad sisalduma andmed ettevõttes kasutatud § 1 lõikes 3 nimetatud energiaressursside kohta ja §-s 1 nimetatud summad. Taotlus tuleb esitada hiljemalt viie aasta möödumisel ajast, mil esinesid [energiamaksu] tagastamise aluseks olevad asjaolud. Taotlus esitatakse maksudeklaratsioonina. Taotlus lahendatakse maksuotsusega ja selles peab olema märgitud tagasimakstav summa.

2. Tagasimakstava summa arvutamisel on kohaldatav 0,5% piirmäär toodangu netoväärtusest või järgnevalt esitatud omakasutuse määr, kusjuures tagastamisele kuulub kahest summast väiksem:

Tagasimakstav summa tasutakse pärast üldise omakasutuse määrale vastava summa 400 eurot mahaarvamist. [...]“.

- 18 EAVG 30. juuli 2004. aasta eelarveseadusega (Budgetbegleitgesetz, *BGBL. I*, 92/2004, edaspidi „BBG“) muudetud redaktsiooni § 2 lõikes 1 oli sätestatud:

„Energiamaks tagastatakse kõikidele ettevõtjale, kes ei tarni § 1 lõikes 3 nimetatud energialiike või soojusenergiat (aur või kuum vesi), mida toodetakse § 1 lõikes 3 nimetatud energialiikidest.“

- 19 30. detsembri 2010. aasta eelarveseadusega (Budgetbegleitgesetz, *BGBL. I*, 111/2010, edaspidi „BBG 2011“) muudeti EAVG § 2 lõiget 1 järgmiselt:

„Energiamaks tagastatakse ettevõtjale, kui on tõendatud, et tema põhitegevus on kaupade tootmine ja kui ta ei tarni § 1 lõikes 3 nimetatud energialiike või soojusenergiat (aur või kuum vesi), mida toodetakse § 1 lõikes 3 nimetatud energiaressurssidest.“

20 BBG 2011-ga lisati EAVG § 4 lõige 7, mis on sõnastatud järgmiselt:

„§ 2 ja 3 [mida on muudetud BBG 2011-ga] kohaldatakse Euroopa Komisjoni heakskiidu korral tagastamistaotluste suhtes, mis puudutavad ajavahemikku pärast 31. detsembrist 2010.“

21 Eelotsusetaotluse järgi märkis Bundesministerium für Finanzen (Austria rahandusministeerium) oma 15. aprilli 2011. aasta energiamaksu suunistes, mis aitavad muu hulgas tõlgendada energiamaksu tagastamise norme, et alates 1. jaanuarist 2011 on ainult tootmisettevõtjatel õigus energiamaksu tagastamisele.

22 Nimetatud ministeerium muutis 29. augustil 2013 neid suuniseid, viies tähtpäeva üle 1. veebruarile 2011.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

23 Dilly's Wellnesshotel, kes on hotelli käitav ettevõtja, esitas 29. detsembril 2011 taotluse 2011. aasta eest tasutud energiamaksu tagasisaamiseks.

24 Linzi maksuhaldur jättis 21. veebruari 2012. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et BBG 2011 tulemusel oli 31. detsembrist 2010 hilisemate taotluse puhul EAVG §-de 2 ja 3 alusel energiamaksude tagastamine ette nähtud ainult ettevõtjatele, kelle puhul on tõendatud, et nende põhitegevus on kaupade tootmine. „Teenuseosutajatest ettevõtjatele“ oli energiamaksude tagastamine viimati nimetatud kuupäevast hilisemate ajavahemike eest seega välistatud.

25 Dilly's Wellnesshotel esitas selle otsuse peale kaebuse.

26 Unabhängiger Finanzsenat (sõltumatu finantskoda, Austria), jättis kaebuse 23. märtsi 2012. aasta otsusega põhjendamata tõttu rahuldamata.

27 Dilly's Wellnesshotel esitas selle otsuse peale kaebuse.

28 Verwaltungsgerichtshof (Austria kõrgeim halduskohus) tühistas selle otsuse 19. märtsi 2013. aasta kohtuotsusega. Eelkõige leidis see kohus, et Unabhängiger Finanzsenat (sõltumatu finantskoda, Austria), keeldus väärtalt tunnustamast energiamaksu tagasisaamise õigust 2011. aasta jaanuari eest.

29 Unabhängiger Finanzsenat (sõltumatu finantskoda) kujundati ümber Bundesfinanzgerichtiks (föderaalne maksukohus, Austria), kes esitas 31. oktoobri 2014. aasta otsusega Euroopa Kohtule ELTL artikli 267 alusel eelotsusetaotluse.

30 Euroopa Kohus leidis 21. juuli 2016. aasta kohtuotsuses Dilly's Wellnesshotel (C-493/14, EU:C:2016:577), et määruse nr 800/2008 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kui sellises abikavas nagu selle kohtuotsuse aluseks olnud kohtuasjas käsitletav abikava, puudub sõnaselge viide nimetatud määrusele, esitatud ei ole selle pealkirja ega viidet *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kohta, siis ei saa pidada abikava puhul täidetuks tingimusi, mis lubavad selle määruse alusel vabastada ELTL artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest.

31 Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus) rahuldab 3. augusti 2016. aasta otsusega Dilly's Wellnesshoteli kaebuse ja mõistis välja 2011. aasta eest, mitte ainult selle aasta jaanuari eest, tasutud energiamaksu, eelkõige põhjendusel, et kuna teatamiskohustusest ei ole vabastatud, ei ole teenuseosutajatest ettevõtjate energiamaksude tagasisaamise õigusest ilmajätmine jõustunud.

32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses on Linzi maksuhalduri apellatsioonkaebus selle kohtuotsuse peale.

- 33 Dilly's Wellnesshotel esitas 25. juulil 2014 teise taotluse energiamaksu tagastamiseks 2013. aasta veebruari ja 2014. aasta jaanuari vahelise ajavahemiku ees.
- 34 Kirchdorf Perg Steyri maksuhaldur jättis 9. jaanuari 2015. aasta otsusega selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et hotellipidaja on teenuseosutajast ettevõtja, mitte ettevõtja, kelle põhitegevus on kaupade tootmine. Alates 1. veebruarist 2011 on võimalik energiamaksu tagastada üksnes ettevõtjatele, kelle põhitegevus on kaupade tootmine.
- 35 Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus) rahaldas 13. veebruari 2017. aasta otsusega Dilly's Wellnesshoteli kaebuse selle otsuse peale ja otsustas, et energiamaks tuleb tagastada vastavalt Dilly's Wellnesshoteli taotlusele, viidates sisuliselt oma 3. augusti 2016. aasta otsusele, millele on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 31.
- 36 Käesoleval hetkel menetleb eelotsusetaotluse esitanud kohus Kirchdorf Perg Steyri maksuhalduri apellatsioonkaebust 13. veebruari 2017. aasta otsuse peale.
- 37 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et energiamaksu tagastamine on vastavalt BBG-ga muudetud EAVG redaktsioonile abi, mille komisjon on 9. märtsi 2004. aasta komisjoni otsuse 2005/565/EÜ, mis käsitleb Austria rakendatud abikava maagaasi ning elektri energiamaksude tagastamiseks aastatel 2002 ja 2003 (ELT 2005, L 190, lk 13) artikli 3 ja põhjenduse 72 kohaselt ja piiranguteta heaks kiitnud.
- 38 Ta märgib samuti, et juhul, kui liidu õigusega on vastuolus abi saajate ringi piiramine, nii nagu kehtestati BBG 2011-ga, mille kohaselt tuleb energiamaksu tagasisaamise õigus anda ainult ettevõtjatele, kelle puhul on tõendatud, et nende põhitegevus on kaupade tootmine, peab varasem liikmesriigi õigusakt jõusse jääma.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et põhikohtuasjade raames tekib mitu liidu õiguse küsimust, mille lahendamiseks tuleb tal tõlgendada EAVG § 4 lõiget 7, mis näeb ette, et BBG 2011-st tulenev seadusemuudatus on kohaldatav „tingimusel, et [komisjon] on selle heaks kiitnud“.
- 40 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb esiteks selles, kas BBG 2011-ga abikavadele kehtestatud piirang eeldab komisjoni teavitamist.
- 41 Juhul, kui põhikohtuasjas käsitletavast muudetud abikavast tuli teatada, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teiseks teada, kas asjaolu, et komisjoni teavitamine ei vastanud kõikidele määruses nr 800/2008 ette nähtud vorminõuetele, toob kaasa asjaomase abi andmise jätkamise kõikidele abisaajatele, keda EAVG BBG-ga muudetud redaktsioonis oli silmas peetud, nii et tegemist on kohustusega viia ellu abikava, mis eelnes BBG 2011-st tulenevale seadusandlikule muudatusele.
- 42 Kolmandaks kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas maksuvähenduse arvutamine liikmesriigi õiguses kindlaks määratud valemi põhjal on kooskõlas määruse nr 651/2014 artikli 44 lõikega 3, mis näeb ette, et maksuvähenduse arvutus peab põhinema kohaldatava keskkonnamaksumäära vähendamisel või kindla hüvitissumma maksmisel või nende kahe kombinatsioonil. Tal on lisaks tekkinud küsimus selle määruse ajalise kohaldamisala kohta.
- 43 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgerichtshof (kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas heakskiidetud abikava muutmine sellisel, et liikmesriik loobub heakskiidetud abi edasisest kasutamisest abisaajate teatava (eraldatava) rühma puhul ja antava riigiabi mahtu sellega üksnes vähendab, tähendab sellisel juhul nagu käesolev abikava niisugust muutmist, mis nõuab ELTL artikli 108 lõike 3 alusel (põhimõtteliselt) teavitamist?“

2. Kas ELTL artikli 108 lõike 3 kohane kavandatud meetmete rakendamise keeld võib määruse [...] nr 800/2008 kohaldamisel tehtud vormivea korral tuua kaasa olukorra, kus heakskiidetud abikava piirangut ei ole lubatud rakendada, millest tulenevalt tekib liikmesriigil selle keelu tagajärjel teatavatele abisaajatele abi andmise kohustus (kavandatud meetmete rakendamise kohustus)?
3. a) Kas selline energiamaksu tagastamise kord nagu käesolevas asjas, mille raames on tagastatav summa seaduses üheti mõistetavalt kindlaks määratud valemiga, vastab määruses [...] nr 651/2014 ette nähtud tingimustele?
b) Kas määruse [...] nr 651/2014 artikli 58 lõige 1 mõjutab energiamaksu tagastamise korra muutmisest teatamise kohustusest vabastamist alates 2011. aasta jaanuarist?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Sissejuhatavad märkused

- 44 Tuleb märkida, et Austria valitsus väidab, et Austria Vabariik edastas komisjonile põhikohtuasja vaidlustes kõne all olevat abikava puudutava teabe kokkuvõtte, mille kohaselt maagaasi ning elektri energiamaksude osaline tagasimaksmine on ette nähtud ainult nendele ettevõtjatele, kelle põhitegevus on tõendatult kaupade tootmine, ning et seda edastamist tuleb käsitada komisjonile määruse nr 794/2004 artiklis 4 ette nähtud lihtsustatud teatamismenetluse korras edastatud teabena.
- 45 Sellega seoses tuleb osutada, et Euroopa Kohus on korduvalt selgitanud, et ELTL artiklis 267 sätestatud eelotsusemenetluses, mis põhineb liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on üksnes liikmesriigi kohus pädev põhikohtuasja faktilisi asjaolusid tuvastama ja hindama. Selles kontekstis on Euroopa Kohus pädev ainult andma oma seisukoha liidu õiguse tõlgendamise ja kehtivuse kohta eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud faktilises ja õiguslikus olukorras, et anda viimasele vajalik teave tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks (27. aprilli 2017. aasta kohtuotsus A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 46 Käesoleval juhul põhinevad Euroopa Kohtule esitatud küsimused eeldusel, et Austria Vabariik ei ole esitanud ELTL artikli 108 lõike 3 alusel komisjonile teadet põhikohtuasjades käsitletava abikava kohta. Oma esimese ja kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus välja selgitada, kas selle abikava suhtes kehtib nimetatud sättes ette nähtud teatamiskohustus või on see vabastatud sellest kohustusest määruse nr 651/2014 alusel, samas kui teise küsimusega soovib see kohus välja selgitada võimalikud järeldused, mille ta peab selle kohustuse rikkumisest tegema.
- 47 Euroopa Kohtule komisjoni ja Dilly's Wellnesshoteli poolt esitatud seisukohad põhinevad samuti samal eeldusel. Komisjon täpsustab, et määruse nr 800/2008 alusel kokkuvõtliku teabe esitamine põhikohtuasjades käsitletavate liikmesriigi õigusnormide kohta ei saa asendada nõuetekohast teadet ELTL artikli 108 lõike 3 alusel ja et Austria Vabariik ei ole kasutanud määruse nr 794/2004 artikli 4 lõike 2 punkti c kohaselt määruse II lisas ette nähtud lihtsustatud teatamisvormi.
- 48 Sellest tulenevalt ja vaatamata sellele, millistel tingimustel võib põhikohtuasjas käsitletavat abikavast teavitamist pidada toimunuks vastavalt ELTL artikli 108 lõikele 3, ei ole see punkt käesoleva eelotsusetaotluse esemeks ja Euroopa Kohtu ülesanne on vastata käesolevas kohtuasjas esitatud küsimustele lähtudes eeldusest, et põhikohtuasjas käsitletavat abikavast ei ole komisjoni teavitatud.

Esimene küsimus

- 49 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas ELTL artikli 108 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormide suhtes, millega muudetakse abikava, vähendades abi saajate ringi, kehtib põhimõtteliselt selles sättes ette nähtud teatamiskohustus.

- 50 Kõigepealt tuleb täpsustada, et kõnealust teatamiskohustust puudutavat küsimust analüüsitakse sõltumata sellest, et on võimalik, et kõnealune abikava vabastatakse sellest kohustusest grupierandi määruse kohaldamise tõttu, millist võimalust analüüsitakse vastuses kolmandale küsimusele.
- 51 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 44, on praeguse juhtumi puhul ilmne, et põhikohtuasjades kõne all olevad liikmesriigi õigusnormid näevad ette maagaasi ja elektrienergia suhtes kohaldatava energiamaksu osalise tagastamise ainult nendele ettevõtjatele, kelle puhul on tõendatud, et nende põhitegevus on kaupade tootmine. Järelikult on teenuseosutajatele nagu Dilly's Wellnesshotel nende õigusnormide kohaselt energiamaksu tagastamine välistatud.
- 52 Tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub oma esimeses küsimuses eeldusest, mida pealegi ei ole käesolevas kohtuasjas vaidlustatud, et põhikohtuasjas käsitletavast abikavast varasema abikava, mis andis nii tootmisettevõtjatele kui ka teenuseosutajast ettevõtjatele õiguse saada energiamaks osaliselt tagasi, on komisjon otsusega 2005/565 kaudselt heaks kiitnud.
- 53 Sellele küsimusele vastates tuleb neil asjaoludel käesolevas asjas seda eeldust arvesse võtta, eelduse põhjendatusest sõltumata, nii et põhikohtuasjas käsitletavat varasemat abikava tuleb määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti b alapunkti ii alusel pidada olemasolevaks abiks.
- 54 Mis puudutab esimese küsimuse sisu, siis tuleb märkida, et ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustus on EL toimimise lepinguga riigiabi valdkonnas kehtestatud kontrollisüsteemi üks põhielemente. Selles süsteemis on liikmesriigid kohustatud esiteks komisjonile teatama igast meetmest, millega nad kavatsevad kehtestada või muuta abi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, ja teiseks mitte seda meedet rakendada seni, kuni nimetatud institutsioon on meetme suhtes teinud lõpliku otsuse (5. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punkt 56 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 55 Asjaomase liikmesriigi kohustust teatada komisjonile mis tahes uuest abist on täpsustatud määruse nr 659/1999 artiklis 2 (21. juuli 2016. aasta kohtuotsus Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punkt 32).
- 56 Nagu Euroopa Kohus on juba selgitanud, tuleb uue abina, mille suhtes kehtib ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustus, käsitada meetmeid, mis on võetud pärast asutamislepingu jõustumist ning millega kehtestatakse või muudetakse abimeetmeid, kusjuures muudatused võivad puudutada nii olemasolevat abi kui ka esialgseid projekte, millest on komisjonile teatatud (vt eelkõige 9. augusti 1994. aasta kohtuotsus Namur-Les assurances du crédit, C-44/93, EU:C:1994:311, punkt 13, ning 20. mai 2010 aasta kohtuotsus Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, punkt 46).
- 57 Määruse nr 659/1999 artikli 1 punkti c kohaselt on uus abi määratletud kui „kogu abi, see tähendab abikavad ja individuaalne abi, mis ei ole olemasolev abi, sealhulgas olemasoleva abi muudatused“.
- 58 Viimatimainituga seoses on olemasoleva toetuse muudatus vastavalt määruse nr 794/2004 artikli 4 lõikele 1 määratletud kui mis tahes muutused, välja arvatud puhtalt formaalsed või halduslikud muudatused, mis ei mõjuta toetusmeetme siseturuga kokkusobivuse hindamist.
- 59 Vastavalt määruse nr 794/2004 artikli 4 lõike 2 punktile c loetakse heakskiidetud toetusprogrammi kohaldamiskriteeriumide karmistamine olemasoleva abi muudatuseks, millest põhimõtteliselt tuleb teatada.
- 60 Lisaks tuleb Euroopa Kohtu praktika kohaselt analüüsides küsimust, kas meede on abi ELTL artikli 107 tähenduses, võtta arvesse eelkõige nende abisaajate ringi, kellele abi andmine on ette nähtud, et eelkõige kontrollida, kas meede on valikuline (vt selle kohta 8. novembri 2001. aasta kohtuotsus Adria-Wien Pipeline ja Wietersdorfer Peggauer Zementwerke, C-143/99, EU:C:2001:598, punktid 33–36 ning punktid 40 ja 55).

- 61 Sellest tuleneb, et nende kriteeriumide muutmine, mille kohaselt abi saajad on kindlaks tehtud, ei piirdu puhtalt formaalsete või halduslike muudatustega, vaid kujutab endast tegurit, mis võib mõjutada küsimust, kas meede tuleb kvalifitseerida riigiabiks ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses ja järelikult vajadust sellest abist teatada vastavalt ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud kohustusele.
- 62 Nagu komisjon õigesti väidab, ei piirdu kontroll, mida see institutsioon peab teostama pärast viimati mainitud sätte kohast teavitamist eelnõust, millega muudetakse abikava alusel abi saajate ringi, üksnes selle kindlakstegemisega, kas asjaomane muudatus toob kaasa abisaajate arvu vähendamise, vaid eeldab eelkõige hinnangut selle kohta, kas nimetatud muudatusest tulenevate kohaldamiskriteeriumide muutumine kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Sellest muudatusest eelnev teatamine võimaldab aga täpselt kindlaks teha, kas see on nii.
- 63 Eeltoodut arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et ELTL artikli 108 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormide suhtes, millega muudetakse abikava, vähendades abi saajate ringi, kehtib põhimõtteliselt selles sättes ette nähtud teatamiskohustus.

Kolmas küsimus

Kolmanda küsimuse teine osa

- 64 Kolmanda küsimuse teises osas, mida tuleb analüüsida esimesena, kuna see puudutab määruse nr 651/2014 ajalist kohaldamisala, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas selle määruse artikli 58 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et enne nimetatud määruse jõustumist antud abi, mis põhineb sellisel abikaval, nagu on kõne all põhikohtuasjades, võib selle määruse alusel vabastada ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustusest.
- 65 Kõigepealt tuleb märkida, et vastavalt ELTL artiklile 109 on nõukogul õigus võtta vastu ELTL artiklite 107 ja 108 kohaldamiseks vajalikud määrused ning määrata muu hulgas kindlaks ELTL artikli 108 lõike 3 kohaldamise tingimused ning viimati nimetatud sättes ette nähtud menetlusest vabastatud abi liigid. Lisaks võib komisjon vastavalt ELTL artikli 108 lõikele 4 võtta vastu määrusi seoses riigiabi liikidega, mille kohta nõukogu on vastavalt ELTL artiklile 109 kindlaks määranud, et need võib ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud menetlusest vabastada (5. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Nii võeti EÜ asutamislepingu artikli 94 (hiljem EÜ artikkel 89, nüüd ELTL artikkel 109) alusel vastu määrus nr 994/98, mille alusel seejärel võeti vastu määrus nr 800/2008 (5. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika). Viimati nimetatud määrus tunnistati omakorda kehtetuks ja asendati määrusega nr 651/2014, mis võeti samuti vastu määruse nr 994/98 alusel.
- 67 Järelikult, hoolimata sellest, et iga meetmega, millega kavatsetakse kehtestada või muuta abi, kaasneb eelnev teatamiskohustus, mida kohaldatakse liikmesriikidele aluslepingute alusel ja mis, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 54, kujutab endast riigiabi valdkonnas kehtestatud kontrollisüsteemi ühte põhielementi, võib liikmesriik, kui tema heakskiidetud abikava vastab määruses nr 651/2014 ette nähtud asjaomastele tingimustele, tugineda teatamiskohustusest vabastamise võimalusele (vt määruse nr 800/2008 kohta 21. juuli 2016. aasta kohtuotsus Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punkt 36).

- 68 Määruse nr 651/2014 artikli 58 lõikest 2 tuleneb seevastu, et komisjon hindab mis tahes abi, mida ei vabastata ELTL artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest vastavalt sellele määrusele või mõnele muule varem jõus olnud määrusele, mis on vastu võetud määruse nr 994/98 artikli 1 alusel, asjaomaste raamistike, suuniste, teadete ja teatiste alusel.
- 69 Sellega seoses, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 30, leidis Euroopa Kohus 21. juuli 2016. aasta kohtuotsuses Dilly's Wellnesshotel (C-493/14, EU:C:2016:577), et selline abikava nagu see, mille kohta see kohtuotsus tehakse, ei ole määruse nr 800/2008 alusel teavitamiskohustusest vabastatud, kuna kavas ei olnud selle määruse artikli 3 lõike 1 kohast sõnaselget viidet samale määrusele. Eelotsusetaotlusest käesolevas asjas ilmneb, et kohtuasjas, milles tehti eelmainitud otsus, kõne all olnud abikava on sama, mis põhikohtuasjades käsitletavat. Eelotsusetaotluses esitatud vaidluste taustast, nagu see on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 30–32 ning punktides 35 ja 36, nähtub, et apellatsioonkaebused, mis esitati eelotsusetaotluse esitanud kohtule, on esitatud kohtuotsuste peale, millega Bundesfinanzgericht (föderaalne maksukohus), mõistis pärast 21. juuli 2016 aasta kohtuotsust Dilly's Wellnesshotel (C-493/14, EU:C:2016:577) tagastamisele Dilly's Wellnesshoteli poolt taotletud energiamaksu.
- 70 Asjaolu, et põhikohtuasjades kõne all olevas abikavas sõnaselge viite määrusele nr 800/2008 puudumise tõttu ei saa sellele kavale kohaldada selle määruse kohast erandit, ei välista iseenesest, et kõnealune kava vastab asjakohastele tingimustele, mis on ette nähtud määruses nr 651/2014, millega – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 9 ja 66 – tunnistati kehtetuks ja asendati määrus nr 800/2008. Määruse nr 651/2014 põhjendustest 2–4 järeldub, et määruse nr 651/2014 eesmärk oli määruse nr 800/2008 läbivaatamisega muu hulgas paremini määratleda tingimused, mille alusel teatavat liiki abi võib lugeda siseturuga kokkusobivaks, ning laiendada grupierandite kohaldamisala. Seega, nagu nähtub nii määruse nr 651/2014 artiklist 3 kui ka põhjendusest 6, tuleb kõiki määruses nr 651/2014 sätestatud asjaomase abiliigi üld- ja eritingimusi arvestades hinnata, kas abi suhtes võib kehtida erand viimati nimetatud määruse alusel.
- 71 Mis puudutab küsimust, kas sellise abikava alusel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, antud abi võib olla määruse nr 651/2014 alusel teavitamiskohustusest vabastatud, siis tuleb märkida, et sarnaselt määrusega nr 800/2008 tuleb määrust nr 651/2014 ja selles ette nähtud tingimusi kui teavitamiskohustuse üldreegli leevendust mõista kitsas tähenduses (vt analoogia alusel 21. juuli 2016. aasta kohtuotsus Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punkt 37).
- 72 Sellist lähenemist toetavad grupierandimäärustega taotletavad eesmärgid, nagu need on välja toodud määruse nr 994/98 põhjendustes 4 ja 5. Kuigi komisjonil on lubatud võtta vastu selliseid määrusi, et tagada konkurentsieeskirjade tõhus järelevalve riigiabi valdkonnas, ilma et see nõrgestaks temapoolset järelevalvet selles valdkonnas, on määruste eesmärk ka suurendada läbipaistvust ja õiguskindlust. Nimetatud määrustes, järelikult sealhulgas ka määruses nr 651/2014 ette nähtud tingimuste täitmine, võimaldab tagada nimetatud eesmärkide saavutamise täies ulatuses (vt selle kohta 21. juuli 2016. aasta kohtuotsus Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, punkt 38).
- 73 Käesoleval juhul puudutab põhikohtuasjades käsitletav abi energiamaksu tagastamist 2011. aasta eest ning 2013. aasta veebruari ja 2014. aasta jaanuari vahelise ajavahemiku eest, samas kui määrus nr 651/2014 jõustus sama määruse artikli 59 kohaselt 1. juulil 2014.
- 74 Sellega seoses tuleb märkida, et nagu nähtub määruse nr 651/2014 artikli 58 pealkirjast, on selles artiklis ette nähtud selle sätetes osutatud riigiabi suhtes kohaldatavad üleminekusätted. Täpsemalt on selle artikli lõikes 1 sätestatud, et määrust nr 651/2014 kohaldatakse ka enne selle jõustumist antud üksikabi suhtes, kui see abi vastab kõigile selles määruses sätestatud tingimustele, välja arvatud artiklile 9, mis näeb ette abimeetmete avaldamise ja teavitamise kohustused.

- 75 Määruse nr 651/2014 artikli 2 punkti 14 kohaselt hõlmab mõiste „individuaalne abi“ selle määruse tähenduses muu hulgas abi, mis on antud individuaalsele abisaajale abikava alusel. See mõiste hõlmab ka maksusoodustusi, mida hageja põhikohtuasjades taotleb.
- 76 Sellest järeldub, et vastavalt määruse nr 651/2014 artikli 58 lõike 1 sõnastusele võib põhikohtuasjades kõne all oleva abi suhtes kohaldada selle määruse alusel teatamiskohustusest vabastamist, kuna abi on antud enne selle määruse jõustumist.
- 77 Lisaks on selline tõlgendus kooskõlas määruse nr 651/2014 eesmärgiga, milleks on – nagu nähtub määruse põhjendusest 3 – võimaldada riigiabi jõustamistegevuse paremat suunamist. Nagu nähtub selle määruse põhjendusest 2, oli määruse nr 800/2008 läbivaatamine oluline osa liidu riigiabi ajakohastamisest, mis hõlmas riigiabi suhtes kohaldatavate eeskirjade ulatuslikku läbivaatamist ja mille peamiste eesmärkide hulka kuulus ka eesmärk keskendada komisjoni eelkontroll nendele juhtumitele, millel on suurim mõju siseturule.
- 78 Käesoleva kohtuotsuse punktis 76 esitatud määruse nr 651/2014 artikli 58 lõike 1 tõlgendust ei väära Dilly's Wellnesshoteli esitatud argument, et seda lõiget tuleb tõlgendada koostoimes sama artikli lõigetega 2 ja 3. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 53 märgib, ei eelda määruse nr 651/2014 artikli 58 lõige 1, et selle artikli muudes lõigetes esitatud tingimused peavad olema täidetud, et lõige 1 oleks kohaldatav, kuna artikli 58 lõiked 1–4 käsitlevad eri olukordi puudutavaid üleminekusätteid.
- 79 Eeltoodut arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, nagu väidavad ka Austria valitsus ja komisjon, et määruse nr 651/2014 artikli 58 lõike 1 alusel on selline enne 1. juulit 2014 antud üksikabi, nagu põhikohtuasjades käsitletava kava alusel antud abi, vabastatud teatamise kohustusest, kui see abi vastab kõigile selles määruses, välja arvatud selle artiklis 9 ette nähtud tingimustele.
- 80 Järelikult tuleb kolmanda küsimuse teisele osale vastata, et määruse nr 651/2014 artikli 58 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et enne nimetatud määruse jõustumist antud abi sellise abikava alusel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, võib selle määruse alusel vabastada ELTL artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest.

Kolmanda küsimuse esimene osa

- 81 Kolmanda küsimuse esimeses osas viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus üldiselt määruse nr 651/2014 tingimustele konkreetset sätet osundamata. Siiski tuleneb nii selle küsimuse sõnastusest kui ka eelotsusetaotluses esitatud muudest sedastustest, nagu need, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 42, et seda küsimust esitades soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas määruse artikli 44 lõikes 3 ette nähtud tingimus on põhikohtuasjades täidetud.
- 82 Kolmanda küsimuse esimese osa sõnastus viitab eelkõige asjaolule, et põhikohtuasjades kõne all olevad liikmesriigi õigusnormid sätestavad selgelt energiamaksu tagastuse summa arvutamise valemi, samas kui määruse nr 651/2014 artikli 44 lõikes 3 on sätestatud, et maksuvähenduste vormis antav abi peab põhinema kohaldatava maksumäära vähendamisel, kindlaksmääratud hüvitise maksmisel või mõlema kombinatsioonil. Pealegi, kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab oma eelotsusetaotluses üksikasjalikult põhjused, miks ta kahtleb, kas põhikohtuasjades kõne all olev abikava vastab selles sättes ette nähtud tingimusele, märgib ta sõnaselgelt, et ta on seisukohal, et nii määruse nr 651/2014 artikli 44 lõigetes 1, 2 ja 4 kui ka selle määruse I peatükis sätestatud muudest sätetest tulenevad tingimused on põhikohtuasjades täidetud.

- 83 Seega tuleb asuda seisukohale, et kolmanda küsimuse esimeses osas soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 651/2014 artikli 44 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et selline abikava, nagu on kõne all põhikohtuasjades, mille puhul on energiamaksu tagastamise summa selgelt kindlaks määratud arvutusvalemiga, mis on ette nähtud selle kava kehtestanud liikmesriigi õigusnormides, on selle sättega kooskõlas.
- 84 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse nr 651/2014 artikkel 3 näeb ette, et ELTL artikli 107 lõigete 2 ja 3 tähenduses on siseturuga kokkusobivad ja on vabastatud ELTL artikli 108 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustusest eelkõige abikavad ja abikavade alusel antud individuaalne abi, tingimusel et need abikavad ja abi vastavad kõigile selle määruse I peatükis sätestatud tingimustele ning III peatükis sätestatud asjaomase abikategooria konkreetsetele tingimustele.
- 85 Määruse nr 651/2014 III peatükis asuva artikli 44 sätteid kohaldatakse, nagu nähtub selle artikli pealkirjast ja lõikest 1, direktiivi 2003/96 kohaselt keskkonnamaksu vähendustena antavale abile. Seega tuleb asuda seisukohale, et need sätted on põhikohtuasjas käsitletavate kohtuasjade puhul kohaldatavad, mis ei takista küsimast, kas selles direktiivis seatud tingimused on põhikohtuasjades käsitletava abikava puhul tegelikult täidetud, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 86 Mis puudutab küsimust, kas selline abikava vastab määruse nr 651/2014 artikli 44 lõikes 3 ette nähtud nõuetele, siis tuleneb liidu seadusandja poolt selles sättes liikmesriikidele antud valikust, mis seisneb selles, et liikmesriigid võivad näha ette kas kohaldatava maksumäära vähendamise, kindla hüvitissumma maksmise või mõlema kombinatsiooni, nagu seda kinnitab ka komisjon, et selle sätte eesmärk on tagada, et kehtestatud maksu vähendamise mehhanism võimaldaks läbipaistvalt kindlaks teha, milline maksu vähendamine on tegelikult kohaldatav, jättes samas liikmesriikidele üksikasjades teatava tegutsemisruumi.
- 87 Viimases küsimuses on määruse nr 651/2014 põhjenduses 64 muu hulgas täpsustatud, et selleks, et säilitada paremini hinnasignaale, mida keskkonnamaksudega tahetakse ettevõtjatele anda, peaks liikmesriikidel olema võimalus töötada välja maksuvähenduste kava, mis põhineb fikseeritud igaaastase hüvitise summa (maksude tagastus) väljamaksete süsteemil.
- 88 Samuti tuleb märkida, et maksuvähenduse arvutamise mehhanismi läbipaistvuse tagamise eesmärk on kooskõlas määruse nr 651/2014 eesmärgiga, mida on rõhutatud määruse põhjendustes 3–5, tähtsustada läbipaistvust ja riigiabi eeskirjadest kinnipidamise kontrolli liikmesriigi ja liidu tasandil. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 72, on see üks eesmärkidest, mida üldiselt taotletakse üldise grupierandi määrustega.
- 89 Käesoleval juhul nähtub Euroopa Kohtule esitatud tõenditest, et maksuvähendus, mida põhikohtuasjas käsitletava abikava alusel antud abi endast kujutab, põhineb nimetatud kava kehtestavates liikmesriigi õigusnormides konkreetselt määratletud arvutusvalemil. Täpsemalt, nende õigusnormide kohaselt tuleb energiamaks tagasi maksta kalendriaasta arvestuses, kui see ületab kokku 0,5% ettevõtja toodangu netoväärtusest. Lisaks piiravad need eeskirjad tagasimakstavat summat viitega direktiivis 2003/96 ette nähtud madalaimale maksustamistasemele. Liikmesriigi ametiasutusel ei ole sellel arvutusvalemil põhineva maksuvähenduse juures mingit kaalutusõigust.
- 90 Selle kava kohaselt on tagastatav energiamaksude summa võrdne kas nende maksude kogusumma ja abi saanud ettevõtja toodangust 0,5% netoväärtuse vahega või nende maksude kogusumma ja osutatud energiaallikate suhtes kohaldatavate madalaimate maksustamistasemete vahega. Nendest kahest arvutusviisist kohaldatakse seda, mille kohaselt on tagastatav energiamaksu summa väiksem.

- 91 Sellest tuleneb, et põhikohtuasjades kõne all olevate liikmesriigi õigusnormidega on nendes ette nähtud arvutusvalemil abil määratud kindlaks kaks võimalikku keskkonnamaksu määra ja neist kahest see määr, mida kohaldatakse iga abi saava ettevõtja suhtes. Selline arvutusvalem ei võimalda liikmesriigi ametiasutustel vabalt kindlaks määrata maksu summat, mida ettevõtja peab tegelikult tasuma, kuna see vastab summale, mis jääb maksuhaldurile pärast selliselt arvutatud tagasimakse tegemist.
- 92 Neil asjaoludel tuleb konstateerida, nagu väidab ka komisjon, et põhikohtuasjas kõne all olevates liikmesriigi õigusnormides ette nähtud arvutusvalemis sisalduvad mõlemad alternatiivsed arvutusviisid, nagu need on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktides 89 ja 90, kujutavad endast määruse nr 651/2014 artikli 44 lõike 3 tähenduses keskkonnamaksu vähendamist. Esimese arvutusmeetodi puhul vähendatakse kohaldatavat maksumäära tegelikult 0,5 protsendile abi saanud ettevõtja kogutoodangu netoväärtusest, samas kui teise arvutusmeetodi raames vähendatakse tegelikult kohaldatavat maksumäära asjaomase energiaallika puhul kohaldatava maksustamise miinimumtasemeni.
- 93 Seega tuleb tõdeda, et selline abikava, nagu on kõne all põhikohtuasjades, põhineb ühel määruse nr 651/2014 artikli 44 lõikes 3 ette nähtud keskkonnamaksu vähenduste erimehhanismil, nii et selles sättes ette nähtud tingimust tuleb pidada täidetuks.
- 94 Seda kaalutlust ei sea kahtluse alla asjaolu, et põhikohtuasjas kõne all olevate liikmesriigi õigusnormidega on ette nähtud arvutusvalem, millest tuleneb kaks erinevat vähendatud maksumäära, kuna – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktides 89–91 – need õigusnormid võimaldavad ka kindlaks teha, kumba maksumäära kohaldatakse konkreetsel juhul ning kahe alternatiivse maksumäära olemasolu ei tööta vastu määruse nr 651/2014 artikli 44 lõike 3 eesmärgile, mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 86 ja 87.
- 95 Eeltoodud arvesse võttes tuleb kolmanda küsimuse esimesele osale vastata, et määruse nr 651/2014 artikli 44 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et selline abikava, nagu on kõne all põhikohtuasjades, mille puhul on energiamaksu tagastuse summa selgelt kindlaks määratud arvutusvalemiga, mis on ette nähtud seda kava kehtestavates liikmesriigi õigusnormides, on selle sättega kooskõlas.

Teine küsimus

- 96 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt kindlaks teha, millised järeldused tuleks põhikohtuasjas arutatavate vaidluste puhul teha, kui Euroopa Kohus peaks otsustama, et selline abikava, nagu on kõne all nendes vaidlustes, oleks pidanud olema teatavaks tehtud vastavalt ELTL artikli 108 lõikele 3, ja et järelikult selle kava alusel antud abi tuleks pidada ebaseaduslikuks.
- 97 Esimesele ja kolmandale küsimusele antud vastustest tuleneb, et hoolimata põhimõttelisest teatamiskohustusest, mida kohaldatakse ELTL artikli 108 lõike 3 alusel sellise abikava suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjades, on selle kava kohaselt nendes vaidlustes käsitletavas ajavahemikus antud abi määruse nr 651/2014 artikli 3 alusel sellest kohustusest vabastatud, kui kõik nimetatud määruse I peatükis ja artiklis 44 ette nähtud tingimused on täidetud, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 98 Neil asjaoludel ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 99 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

- 1. ELTL artikli 108 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi õigusnormide suhtes, millega muudetakse abikava, vähendades abi saajate ringi, kehtib põhimõtteliselt selles sättes ette nähtud teatamiskohustus.**
- 2. Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määruse (EL) nr 651/2014 [ELTL] artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks, artikli 58 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et enne nimetatud määruse jõustumist antud abi sellise abikava alusel, nagu on kõne all põhikohtuasjades, võib selle määruse alusel vabastada ELTL artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest.**
- 3. Määruse nr 651/2014 artikli 44 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et selline abikava, nagu on kõne all põhikohtuasjades, mille puhul on energiamaksu tagastuse summa selgelt kindlaks määratud arvutusvalemiga, mis on ette nähtud seda kava kehtestavates liikmesriigi õigusnormides, on selle sättega kooskõlas.**

Allkirjad